

MOTERŲ BALSAS

(THE WOMEN'S VOICE)

Pirmasis lietuvių darbininkų mėnesinis žurnalas.

Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo organas.

"Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila., Pa. under the Act of March 3, 1879"

Metai 1.

1917 m. Vasario - February mėn.

No 2. (5.)

REIKALAUKIME TAIKOS

"Taikos! Taikos!"—Visur skamba dabar tas žodis. Bet ypatingai verziasi jis iš suspaustų, nuvargusių moterų darbininkų krutinių. Jos jau aiškiai pamatė, ką neša ta skerdynė. Jos jau nustoję šimtų tukstančių savo šeimynų penėtojų; palaidojo šimtus tukstančių savo kudikių. Badas ir, didžiausias skurdas joms kasdien į akis žiuri. Ir jos, nebematydamos kitokio išėjimo, eina gatvėn, protestuoja prieš karą ir šaukia: "Taikos! Taikos!" Neseniai demonstravo dargi atsilikusioj Vienoj (Austrijoj) didžiausios moterų darbininkų mĕnios ir reikalavo taikos.

Ir pačios kariaujančios valstybės jau neva pradėjo apie taiką kalbėti; bet taip kalba, kad da negreit galima jos laukti. Jos labiausia bijosi baigti šitą skerdynę neįėjusios sau jokių laimėjimų. O dabar "nėra pergalėtojų, nė pergalėtojų; arba, teisingiau, visi pergalėti, tai yra visų kraują baigia leisti, visi sunaikinti, visi išsekę". Ir kad galėtų priešingą pusę priversti nusileisti, kad bent šitą iš jos išplėst galėtų, da labiau jos šarvuojasi, da aštresnių priemonių griebiasi, da labiau rupinasi įtraukt neutralės valstybes į tą skerdynę. Ir negalima abejoti, jei da ilgai tęsis karas, ne viena nauja valstybė bus įtraukta arba pati įsitrauks.

Kuomet mes rašome šituos žodžius, Amerikos geltonoji spauda šaukte šaukia, kad tuoj turįs būti apskelbtas Vokietijai karas. Pastaroji paskelbė, jog visokiais budais trukdįsianti ne tik amunicijos, o ir šiaip įvairių produktų gabenimą talkininkams. Skandįsianti be persergėjimo ir Amerikos laivus. Kaip į Vokietiją nieko neleidžiama vežti, taip-pat Vokietija stengsiantis ne-

leisti vežti į Angliją. Jei tai tikrai Vokietija galėtų atsiekti (apie tai reikia labai abejoti), lengvai gali Amerika pradėt kariaut: kapitalistams nu-truktų pelnai ir jie ieškotų kare naujų sau šaltinių.. Ir čia, be abejonės, tuomet šauks įvairūs kapitalo bernai, jog del žmonių reikalų, del laisvės ir tautų liuosavimo kariaujanti Amerika, kad ji tik ginanti savo šalį, norint kiekvienam aišku, kad kariaus tik del tų didžiųjų karo pelnų. Tuomet greitai gali prasidėti ir su Meksika karas, ir mes tokių jau vaisių galime susilaukti, kaip Europoj.

Kitokių vaisių negali atnešt dabartiniai imperialistiniai karai, ir delto mes turime jiems visomis paiėgomis prieštarauti. Turime atmetst visas tas pasakas apie "tėvynės gynimą" imperialistinių karų gadynėje, kurie darbininkų klesai neša tik da baisesnį pavergimą ir išnaudojimą. Ypatingai jo našta slėgia moteris darbininkes ir jos labiausia turi budėti ir labiausia rupintis, kad neprileidus Amerikos godžiųjų kapitalistų įtraukti ją į tą skerdynę. Tam labiausia reikia rupintis, kad taika įvyktų. O pagreitinti ją gali visų-pirma susijungę visų šalių darbininkai ir darbininkės, parodžiusios tikrą savo reikalų supratimą.

Jei plačios darbininkų ir darbininkų minios griežtai stos prieš karą, jei, vietoj paturėti jį, reikalau, kad Amerikos valdžia viską darytų, kad jis kuogreičiausia butų pabaigtas, tuomet galima bus greičiau tikėtis taikos. O jei da nauji kraštai bus įtraukti į ją, jei da ir Amerika įsitrauks, tuomet vėl ilgam bus atitrauktas karo galas. Tuomet da daug jis privargįs žmoniją ir da labiau pavergs darbininkų klesą ir sutrems mažąsias tautas.

ŠEIMYNOS KONTROLIAVIMAS

Vienas svarbiausių klausimų šiandien darbininkėms moterims—tai šeimynos apribavimo klausimas. Šis dalykas kas sykis vis randa daugiau pritarėjų, kadangi darbininkių moterų padėjimas jas prie to verčia. Nežiurint to, kad įstatymai ir draudžia aiškinti šeimynos kontroliavimo budus ir už peržengimą tų įstatymų tankiai gana aštriai lieka nubaustos jo skelbėjos, bet kova kas sykis vis darosi smarkesnė. Susipratusios moteris, kaip ir vyrai, pradėjo kovą prieš tuos įstatymus, nes pasakos apie moteries namie buvimą, apie šeimynos auklėjimą ir užsiėmimą vien tik šeiminkės ir motinos pareigomis jau atgyveno savo laikus. Šiandien, kaip vyras, taip ir moteris, priversti pelnytis sau gyvenimą; kaip vyras, taip ir moteris, priversti kovot dėl geresnės ateities. O tie įstatymai aiškiai yra taikomi vien tik darbininkėms moterims, nes turtingesnės už pinigų viską gali gauti. Ir būtų tai nepaprastas atsitikimas, jeigu milijonieriaus graži pati turėtų kokį tuziną kūdikių, nors ji visais reikmenimis juos geriausia gali aprūpinti.

Nors jau kova prieš tą įstatymą yra vedama gana seniai, bet da didesnę kovą sukėlė areštavimas draugės M. Sanger, Emos Goldman ir daugelio kitų. Ir pasirodo, kad po kiekvieno areštavimo ir po kiekvieno teismo vienos "prasižengėlės" vietoj stoja keletas kovotojų. Drg. M. Sanger New Yorke ir Brooklyne laiko net kelis ofisus, kur suteikia visokių patarimų moterims. Matomai, jau tas įstatymas atgyveno savo amžių, ir moters pradeda suprast aiškiau kūdikių auklėjimo pareigas. Kada moteris yra priversta dirbti dirbtuvėje, ji žino, kad šeimynos tinkamai išauklėti negalės; arba kad jos vyras uždirba 10 ar 13 dolerių per savaitę, visai negalima nė pamišlyti apie didesnės šeimynos išlaikymą. Ir tai permatant visas tas sunkiąsias aplinkybes, moters ir

nenori but vien tik gimdomomis mašinomis.

"Moralistai" šaukia, kad visiškas panaikinimas to įstatymo vesiąs merginas bei moteris prie ištvirkimo, gimdysias prostituciją ir moteris delei savo savimeilės visiškai atsisakysiančios nuo gimdymo. Bet mes visos tai gerai žinome, kad kiekvienos protaujančios moteries didžiausias troškimas yra tai buti motina, motina tiek kūdikių, kiek ji jų gali tinkamai išlaikyti ir išauklėti.

Bet šiandieninis darbininkių moterų padėjimas visai neleidžia joms tų pareigų tinkamai atlikt. Jeigu moteris neina į dirbtuvę, tai ji namie yra apsikrovus visokiais darbais delei vyro mažos algos. Tiesa, jau keletas valstijų yra paskyrę neturtingoms motinoms pensijų. Bet iš tos pensijos pačiai ir kūdikiams jokių būdu negalima išgyventi. Daugiausia išmoka pensijos Pensylvanijos valstijoje: jei turi vieną kūdikį duoda \$12 mėnesiui, jei du — \$20, jei tris \$25, viršaus trijų — po \$5 už kiekvieną. Aišku, kad tokia ubagiška pašalpa tinkamai kūdikius auklėti negalima. Da ir tą pašalpą ne visos tegali išgauti, ir jeigu kuri išgauna, tai turi gana daug vargo padėt beprašydama.

Tarpe mūsų moterų kovos dėl panaikinimo šio įstatymo visai nesimato, nors ir jos visokių šundaktarių baisiai yra išnaudojamos už mažiausius tos rūšies patarimus. Laikas būtų pradėti ir mums kovą, kiek išgalint, palengvinti viena kitos gyvenimo našta. Tai darydamos mes įgysime da daugiau pritarėjų ir tamsiose moterų miniose, nes moters daugiausia nuo tokio netikusio įstatymo ir turi nukentėti. Užtat ir mes turime stoti į atvirą kovą prieš tą įstatymą ir be kitų darbininkių reikalavimų turime reikalauti, kad valdžia daugiau rupintųsi moterų-motinių padėjimu.

K. Petrikenė.

MOTERŲ DARBININKIŲ DIENA

Jos sumanymas atėjo į Europą iš Amerikos. Čia 1909 m. kovo 13 d. socialistės įtaisė didelę demonstraciją, reikalaujamos moterims politikos teisių. 1910 m. tarptautinėj moterų socialistiųjų konferencijoj Kopenhagene (Danijoje), kalbant apie reikalingumą moterims politikos teisių, buvo

nurodyta, kaip svarbu taisyti kas metai visuose kraštuose moterų diena.

1911 m. kovo 19 d. jau buvo įtaisyta pirmutinė moterų diena Vokietijoje ir Austrijoje. Ypatinai pasisekė ji Austrijoje. Trumpai prieš tą dieną Austrijos moters buvo įgijusios teisių dalyvauti

politikos partijose. Tai labai pakėlė jų upą. S.-d. partijos įtaisytoje Vienoj demonstracijoje dalyvavo 30 tukstančių darbininkių. Berlyne buvo surengta tą dieną 40 susirinkimų, kuriuose dalyvavo tukstančiai darbininkų ir darbininkių. Ir daugelyje kitų miestų buvo panašių susirinkimų. Visur buvo priimtas nutarimas, kad 10 milijonų Vokietijos moterų, įtrauktų į šalies ukio dirbimą, turi teisės ginti savo reikalus ir kištis į valstybės gyvenimą, kurios rankose yra vaikų likimas.

Tais pačiais metais buvo įtaisyta moterų diena ir Danijoje, Šveicarijoje. 1912 m. gegužės mėnesį Vokietijos darbininkės surengė antrą moterų dieną, kuri taip-pat puikiai pasisekė.

1913 m. moterų diena jau buvo švenčiama ir Amerikoje, Švedijoje ir Norvegijoje. Peterburge socialistės įtaisė kovo 2 d. mitingą, kuriame dalyvavo apie 2,000 darbininkių ir darbininkų. Ten buvo perskaityti keli referatai (paskaitos) įvairiais moterų judėjimo klausimais; buvo priimtas nutarimas, kad moterų darbininkių judėjimas turi eiti išvien su bendru proletarų judėjimu; reikalaujama buvo visuotino, lygaus, tiesaus ir slapto balsavimo įvedimo vyrams ir moterims...

1914 m. Rusijos darbininkės norėjo da plačiau apvaikščioti savo dieną—kovo 8 d. Kaip ir kitais metais, buvo išleisti tam tikri moterų dieniai pavesti darbininkų laikraščių numeriai. Pasirodė moterų laikraštis "Rabotnica" (Darbininkė).

Lietuviai darbininkai paskyrė moterų dienai "Vilnius" N 5, taip-pat latviai išleido tam tikrus moterų numerius. Policija buvo ant kojų pastatyta. Peterburge iš 10 susirinkimų teleido vieną. Jame dalyvavo apie 500 žmonių. Būvo paskaita apie "Moterų kovą del rinkimo teisių". Ir darbininkės kalbėjo. Kuomet policija uždarė susirinkimą, minia išėjo gatvėn ir užtraukė "Marselietę". Policija išvaikė ją, bet darbininkės ir darbininkai vėl susirinko ir vėl uždainavo. Tuomet užpuolė ant jų raiti ir pėsti policistai ir vėl išvaikė, kelis areštavo. Bet greitai darbininkės susitelkė kitoj vietoj ir vėl ėmė dainuot. Pagalios, šaukdamos: "Tegyvuoja moterų lygybė!"—išsiskirstė. Kituose Rusijos miestuose policija neleido nė vieno darbininkių susirinkimo, užtat daugybė jų buvo padaryta be leidimo. Ne vieną del to areštavo. Nežiurint to, Rusijos moterų darbininkių susipratimas 1914 m. (prieš karą) žymiai nužengė pirmyn. Ir Lietuvoj (Šiauliuose) jos greta vyrų stojo į kovą del savo padėjimo pagerinimo. Vilniuj jau jos seniai kovoja.

Ypatingai pasisekė 1914 m. "moterų savaitė",

arba "raudonoji savaitė" Vokietijoje. Ten ir prieš tą dieną jau priklausė socialistų partijai 150 tukstančių moterų. "Raudonoji savaitė" davė partijai 140 tukstančių naujų narių, ypatingai moterų, ir 82 tukstančių suviršum naujų partijos laikraščių ėmėjų.

1915 m. Šveicarijos socialistės vietoj politikos teisių reikalavimo per "moterų dieną" nutarė sutaisyti kuoplačiausią demonstraciją už santaiką. Jos stengėsi pritraukti prie tos demonstracijos ir kitų kraštų socialistes. Vokietijos s.-d. Cetkin, tarptautinio socialistių darbininkių biuro sekretorė, pilnai pritarė tam. Skandinavijoje nutarta buvo taip-pat sutaisyti "santaikos demonstracija", kurioje dalyvautų ir Vokietijos, Anglijos ir Rusijos socialistių. Pritarė tam Olandijos socialistės. Moterų socialistių "santaikos demonstracija" paskirta buvo kovo 7 d. ir praėjo Šveicarijoje, Olandijoje, Švedijoje ir Norvegijoje labai gyvai.

Škotijos lietuvių darbininkės taip-pat pažymėjo tą dieną keliom prakalbom; "Rankpelnio" du numeriu buvo ypatingai moterų judėjimui pavesta. Nuo to laiko prasideda Škotijos lietuvių darbininkių budimas.

Per 1916 m. moterų dieną ypatingai pasižymėjo Rusijos ir Vokietijos darbininkės. Vokietijoje, vienam tik Berlyne buvo uždrausta tą dieną keliolika susirinkimų. Tai buvo protesto diena prieš karą ir prieš brangumą ir maisto stoką.

Šįmet, be abejonės, moterų darbininkių diena bus labai plačiai apvaikščiojama. Ta sunkioji našta, kurią karas ant jų užkrovė, tie baisūs sopuliai, kurie reikia pakelti motinai ir žmonai, netekus savo vaikų arba vyro, arba koliekos susilaukus, tas baisus brangumas ir tikras badas, vis labiau ir labiau atidaro ir tamsiosioms, ramiosioms moterims akis. Ir jos jau ne tik susirinkimuose prieš visa tai protestuoja, o tukstantinė jų minios eina į gatvę ir šaukia: "Šalin karą! Tegyvuoja taika! Tegyvuoja tarptautinis socializmas!" Jos nebesibijo nė policijos siautimo, nė kalėjimų, nes jau nebėr kas daugiau joms daryt.

Tą moterų darbininkių dieną, kurią paprastai per visą savaitę ištesia (ji bus nuo kovo 4 iki 11 d.), turi ir mūsų draugės kuo-nors pažymėti. Kad ir čionai, Amerikoje, kitu laiku skiriama moterų darbininkių diena, vienok da svarbiau yra ji apvaikščioti kartu su įvairių šalių susipratusiomis darbininkėmis, bent per tą savaitę susijungti su jomis savo mintimis ir jausmais ir prisidėti prie bendros kovos del taikos, prieš imperialistinius karus, prieš militarizmą, prieš neišpasakytą brangumą ir

prieš visą dabartinį surėdymą, kuris tai gimdo. L. M. P. S. kuopos, rengkite tą savaitę kuodaugiausia prakalbų, kur galima, kartu su kitų tautų moterų darbininkių organizacijomis, atsidėjusios traukite naujų narių į savo Susivienijimą, platininkite darbininkų literatūrą, pačios stengkitės su-

prasti ir kitoms aiškinkite darbininkų klesos uždavinius. Butų gerai, kad prieš tą savaitę suspėtų da išėiti "Mot. Balso" N 3. Kuopos turėtų jo kuodaugiausia parsitraukti ir išplatinti. Pasirupinkite tuo, draugės.

V. Kapsukas.

Kam?

Kam dziuti, prie stalo prispaudus krutinę,
Ir braižyti plunksna popierą baltą?
Kam trumpint sau amžį, laužyt smageninę—
Šian ir ten vedžioti suvargus ranka?...

Juk visvien žemelėj ta ramioji vieta,
Kaipo del kiekvieno ir man paskirta.
Seku kaip šešėlis paskui buvį kietą,
Paskui mane seka jaunoji karta...

Ko švilpi, ko staugi?

Ko švilpi, ko staugi, šiaurinis vėjeli,
Į vargšo grintelę taip smarkiai skverbies?
Taip mažą ir tamsų bakužės langelį,
Kaip niekadėjas, išmušti rengies?

Žiurėk, kaip ten verkia graudžiai kudikėlis,
Gulėdams ant motinos rankų baltų.
Kaip blaškos iš šalčio mažas vargdienėlis,
Ir šaukias pagalbos tėvų bėdinų.

Ko švilpi, ko staugi, šiaurinis vėjeli,
Kokį gi likimą vargdieniams lemi?..
Ar šauki: "į kovą, žmogeli—bedali!"
Ar tik ašarėlės karčias džiovinai?...

Ne vėjas tai kaukia ir ne kudikėlis
Ten verkia ant motinos rankų baltųjų.

Tai skverbias per langą šviesos spindulėlis
Ir šaukia į kovą minias prislėgtųjų.

Senas Vincas.

Pabuskim

Pabuskim iš miego, sesutės,
Ir kelkime savo drauges.
Jau teka šviesioji saulutė,
Ir žadina skurdo sese.

Išaušo mums rytas šviesybės,
Nušvito rausvasis dangus.
Mes stosis į kovą teisybės,
Užmiršusios savo vargus.

Nauja mums ateina gadynė,
Toli iš už jurių plačių;
Nebukime taip nusiminę,
Nutrenkime naštą vargų.

Jau laikas yra mums pabusti
Iš mūsų to sunkiojo miego;
Mūsų darbas juk verčia sukrusti,
Pirmyn tad, nelaukdamos nieko!

O. Šimoliuniutė.

K L A M P Y N Ė

(Pradžia N 1).

Pagiriškės bobos, nors žinojo Kovalius ir jų garsią vienturtę dukterį, bet tolyn kame tai gyvena, kitame gale parapijos, maž už dviejų mylių — mažai tepažino. Dabar stebisi ir viena kitai patyiliais savo pastabas šnibžda.

Mergaitės taip-pat maž visos Marei nepažįstamos. Nors į vieną bažnyčią ėjo, bet pažinčių svetimų Marė mažai teturėjo; mat, tankiausiai į bažnyčią su tetušiais važiuota važiavo ir po visam ant šventoriaus, kame visos naujienos ir pažintys, Marė ilgai sukinėtis neturėjo laiko, nes tetušis už vežimo nedabojimą barasi. Dabar visos mergaitės akimis ją nuo kojų iki galvos per šerengą varo. Vienos iš pavydo, kitos iš padyvo stebisi, kad Marė už visas vairesnė, kaip iš gražumo, taip ir iš parėdinių... Labiau tos senmergės iš augšto į Marę žiuri. Jos gražumėlis, skaitumėlis, akis mėlynos, kasos geltonos, didelės, stambūs gintarai po kaklu, visiems į akis duria. Drąsesnės ar žingeidesnės mergaitės ėmė prie Marės artintis, klausinėti: —Kame bliuzkelę siūdinosi?...—Kiek už kreizus mokėjo?...—Kame gavo tokius stambius gintarus?...—Kiek mokėjo už tas spindančias šukas?..

Marelė ant klausinėjimų mandagiai visoms atsakinėjo, meili, prielanki, netruko susipažinti, net susidraugauti.

Sužinojo Marė nuo mergaičių, jog pirmasis muzikantas, tas juodasis, sykiu su Bušeliu parėjęs iš Amerikos; begalo daug pinigų parsinešęs... esąs labai geras siuvėjas, ką pasiūva, kaip liete nulieja; prie to, mat, ir muzikantas... tik perdaug juodas...

Marė pažvelgė į tą pusę, pamatė tik juodas garbanas, lygu mažą jeriuką butų ant galvos užsidėjęs.

Muzikantai drožia, rėžia visokius šokius, bet šokėjai kaip be druskos; išves koks berniukas vieną, arba mergaitės tarpe savęs susikibusios pasuks po vieną, po dvi poras ir vėl niekas nebešoka.

Marė su Morte, kiek ilgiau pašokusios ėjo prie stalo alaus gerti:

—Muzikantai begrieždami nuilso—tarė Morte į muzikantus, pildama alų—prašom nors alaus atsigeriti...

—Oo-rait!—tarė juodasis, dėdamas smuiką; imdamas stiklinę, paklausė:

—Čia, rodos, pirmoji pamergė, sesuo? Turime susipažinti!—imdamas Marės ranką, sykiu verdamas ją akimis: Aš Kostantas Lukševičia, turiu garbę buti jaunajam už brolių, esu jo pakviestas. Tamsta jaunosios sesuo—busim gentys, o kol kas turim susigerti—padavė Marei stiklinę, pats kitą pasiėmė.—Sveiks!—užsivertęs vienu gurkšniu prarijo.

Marė užkaito, susimaišė, nesumano, ką atsakyti, tyloms alų siurbsto. Morte pylioja stiklines, visus muzikantus kviečia gerai.—Pasitraukusi Marė į šalį į Kostantą stebisi.—Juodos garbanos, net švita, o akis juodos žaibuoja, lygu iešmais kiaurai duria, veidas baltai raudonas, antakiai ir suraityti useliai juodi, dantys—balti, lupos raudonos; kaip lėlė vaikas. Baltas kalnieraitis, balta krutinė, raudonas kaklaryšis; kiti drabužiai juodi, kamašai ištolo spindi; aukso grandinys ant krutinės ir žiedai auksiniai ant abiejų rankų švita... Vienu žvilgsniu Marė viską pamatė—truputį mažas, bet sudarus. Kostantas muzikantas, ant liežuvio pravedęs, liepia griežti, pats taisosi šokti. Paėmęs jaunąją apsisuko aplink aslą,—necina gerai; vėl ant liežuvio mokino muzikantus. Pasišovė dėdė Šimulis; imdamas smuiką, taria:

—Aš juos pavaduosiu, galite šokti; po senovės pačirškiniu—čyru-čyru, duokš pipirų, kad neduosi—nečyruosiu!

Patampęs stygas kad gi neužrėš po savam polką—smuika nesavo balsu šaukia.

—Oo-rait, dėde!—suplojo delnomis Kostantas; prišokęs apsikabino Marelę šokti.

* Tai net prakaitas išpylė,—nepapratusi, ar mokės? O čia dar bačiukai truputį ankšti. Bet su geru šokėju bepigu. Prispaudė Marelę prie savęs, antrą jos ranką prispaudė prie krutinės—dvi suktis! Marei rodos pačios kojos nešte neša, vis pataiko pagal muziką. Apilso Marė; pasodinęs, grobia kitą mergaitę ir vėl kitą. Šokiai, rodos, atgijo. Visa trioba atsibudo, ėmė šnekėti, klegėti, juoktis.

Šimulis užsimerkęs rėžia, Kostantas pasišokėdamas šoka; pasidainuodamas, ant liežuvio pasigrieždamas, visas mergas iššokino, vaikus—įlagino, net piemens aplink pečių subruzdavo peštis.

Kostantas su visomis šoko, prie visų meilinosi, bet, kur bus buvęs, vis prie Marelės, nė nuo

šalies jos nepaleidžia, o su ja šokdamas, kiek meilių žodelių jai neprikalba. Marelei net širdis tirpsta, net saldu. Nuilsęs, sušilęs Kostantas žiuri į laikrodėlį.

—Jau dvylikta—tarė—ko tie jaunieji vėluojasi?—sykiu piemens ėmė šaukti:

—Parvažiuoja! Parvažiuoja! Skambalai ir dainos girdėti, jau nebetoli!

Trioboje sujudo. Visos pamergės išlakstė apsirėdyti; bobos—stalus stumdyti, baltas staltieses kloti. Vieną stalą po langais apkrovė pyragais, sviestu, mėsomis, apstatė buteliais ir alaus uzbonais, torieliais, peiliais, stiklinėmis, stikleliais, —viskas rutomis apkaišyta, apkrauta. Antrą stalą pasienyje priešais, baltai apdengtą, tuščią pastatė.

—Jau pavieškelyje šiaudų kuliai dega, jau skambalai į kiemą sužvangėjo. Renkasi mergaitės, pamergės, visos baltos kaip gulgūbės, išpustytos kreizuotos, karoliuotos, rutomis apkaišytos. Čia taip-pat Marė už visas vairesnė; jos bliuzkelė batistinė nauja, jos ir kreizų daugiau, ir gintarai didesni, ir šukos gražesnės, ir rutų jos daugiau.

Sėdosi mergaitės aplink tuščiąjį stalą, jaunoji gale, prie šalies nuo aslos Marė. Iš antros pusės pasieniu susisėdo Mortės sesers ir kitos mergaitės. Ant stalo pasidėjo rutų šakas ir alaus stiklinę, rutomis apkaišytą. Svečiai, bobos pasitraukė asloje arčiau pečiaus; sėstis nėra vietos.*).

* * * *

Įėjo piršlys, pasiprašė nakvynės sau ir savo pulkui. Turįs pulką—devynis tukstančius, devynis šimtus, devynias dešimtis devynis vyrus ir tiek pat žirgų. Šeimininko prašėsi nužemintai priimti, nes pavargę, nušalę, išalkę, nebegalį toliau keliauti; žirgai pristojo, o čia mato gausiai Dievo dovanos pasisulyti patiems ir žirgams—nemažai šeko ant stalų, galės prišerti.

Visi ėmė juoktis. Šeimininkas užkvietė:

—Kad tokia bėda, prašom įsivesti savo pulką, kad badu neišsuptų.

Tuoju suėjo visi svotai, piršlys, jaunasis ir Kostantas už brolių, išviso devyni. Tėvai susodino juos už stalo, valgiais apkrauto, ragino gerti, valgyti. Mergaitės antrame užstalyje ėmė dainuoti, iš aslos bobos, vyrai joms pritarti. Visa trioba užia:

Piršleliai senieji, delko vėlai?

Svoteliai jaunieji, delko vėlai?—

Po sodzių vaikščiojo, batelius žyčiojo,—

Delto vėlai, delto vėlai!

Svoteliai jaunieji, delko vėlai?

Svoteliai lauktieji, delko vėlai?—

Po sodzių vaikščiojo, pančiakas žyčiojo,—

Delto vėlai, delto vėlai!

Ir vėl tas pats klausimas, ir toks jau atsakymas, kol tik viską svoteliai susižyčiojo, susiieškojo po sodzių.

Svotai geria, valgo, juokauja ir karts nuo karto, tai vienas, tai kitas apiberia mergaites už stalę cukrainiais, apiberia stalą, kitai ir į kaktą kliuna. Tankiausiai Kostantas beria juokdamos:

—Uzsikiškite kakarines...

Dainavo, rėkė mergaitės, kol pritruko dainų. Svotai anė krust, nesijudina iš užstalės. Mergaitės ėmė iš kitos bačkos,—ėmė koliotis:

A dar nepriėdėt, a dar neprigirėt,

Ko nekelat mumis jaunas

Iš balto stalelio?

Prisikimšot pilvus ir kiauras kišenes

Ir užmiršot mumis kelti

Iš balto stalelio.

Kumpanosiai svoteliai, trumpakojai piršleliai!

Baltos akys, ausys plačios,—gražus mūsų svoteliai.

Įlgakakliai svoteliai, kreivarankiai piršleliai.

Kulnys kyša, keliai plyša—gražus mūsų svoteliai.

Gerkles prisipylę, akis pabalinę,

Ėmėt snausti, net ir knarkti,

Už balto stalelio.

Gana beziobčioti, gana bevėpsoti!

Kelkit, kelkit mumis jaunas

Iš balto stalelio...

Pridainavo, prikoliojo, kiek tik joms tilpo. Juo tos koliojasi, juo labiau cukrainiai joms bjra. Antgalo, ėmė prie iškėlimo jau ruoštis. Jaunosios motina atsisėdo greta Marelės, nes brolis jaunojo turi pirma išpirkti jaunąją nuo motinos, paskui nuo sesers ir vainiką paduoti. Čia mergaitės dainuoja, svotai aplink savo stalą ruošiasi.

Kostantas apdengė balta skarele torielių, kerčias skarelės apačioje torieliaus suėmė, ant viršaus padėjo pinigų; nuėjęs prieš motiną priklausė, pakėlęs jai torielių su pinigais. Pamergės užniko dainuoti:

Matušėle, buk meilinga!

Neduok dukros už berlinką,

Neduok dukros už berlinką,

Tam šelmiui berneliui!

*) Vestuvių apeigos aprašytos iš Užvenčio apygardos, Kauno gub., Šiaulių pav.

Nepabaigė nė dainos, kaip motina paėmusi paduotą auksinę penkrublinę atsikėlė nuo suolo. Kostantas, pašokęs prie savo stalo, ant tos pačios skarelės padėjo vėl pinigų ir tuos užklojo rutų vainikėliu. Priėjęs priklaupė prieš seserį, pakėlė jai torielių.

Marelė, užkaitusi, kaip žarija, drebančiais pirštais spilga kėlė vainiką pažiūrėti, ar gana pinigų (nes kartais brolis pradeda dėlioti nuo grašio ar kapeikos; sesuo neturi priimti, kol nepadės tiek, kiek jos dovanos vertos). Pamergės tuo tarpu dainuoja:

Nekaišioki varinėlių,

Nelopysim katilėlių.

Klok auksinę penkinėlę—

Gausi gerą brolienėlę.

Marelė po vainiku išsykio rado du pinigų, abu auksiniu. Susimaišė, bet atsigriebusi vainiką padėjo ant stalo, pinigus paėmė, į vietą ant torieliaus sukrovė savo dovanas: Stuomenį, rankšluostį ir šaliką. Kostantas pašoko džiaugdamas... Marelė vainiką prisegė Mortei ant galvos.—Ta tuojaus ėmė su mergaitėmis bučiuotis, atsisveikint. O tos dainuoja:

Sudievu rutoms,

Sudievu rozėms,

Sudievu lelijėlėms!

Sudievu mano jaunoms dienelems!

Tuo tarpu Kostantas gautąjį stuomenį užsirišo įkypai per petį, rankšluosčiu susijuosė, šaliką ant kaklo užsimetė. Marelė, pasipešusi Motiną, pinigų rodė:

—Mama, sakei: nepaklos dešimtinės, o šit ir yra... Gerai, kad dovanų turėjau...

—Motinai—penkinę, seseriai—dvi penkines—Marės motina šnibzdėjo kitai bobai:—auksinius mēto lygu varinius...

—Bene amerikontams brangūs pinigai? Tiek parsinešęs, ko nepasirodyti—pastebėjo kita.

Piršlys, užpirkęs muzikantus, jaunąjį už rankos privedęs, padavė jaunosios ranką. Kostantą dovanomis pasirėdžiusį, privedė Marelei ir taip paeiliui ir visoms pamergėms padalino svotus, visas išvedė į šokį.

Bobos tuoj apsėdo mergaičių stalių.

Asloje sustoję tiek porų—a nė apsisukti. Tuoj jaunieji atsisėdo už antrojo stalo. Svečiai aplink stalus ir pasieniais susisėdę geria, valgo ir ant mergaičių staliuko padėjo užkandos. Senieji vaišinasi, raginasi, o jaunieji duoda garo šokiams.

Kostantas Marelės nė nuo šalies nebepalei-

džia. Apdusę nuo šokių, susisėdo greta.

—Tamsta perdaug man pinigų padėjai—paskė Marelė—už tiek dovanos menkos.

—Sakyk tamsta per mažai! Tokios dovanos tukstančiais neapmokamos—kalbėjo Kostantas:—aukso nagelių darbelis.

* * * *

Dabar veselia virte verda. Šimulis truputį įkaušęs, mušdamas koja į žemę, užsimerkęs rėžia; antroji smuika nepasiduoda, klerneta piktu balsu plerpia, basedla tik brungia, tik dunda. Šokėjai, rodos, į lenktynes eidami, mergaites grobsto, šoka—net žemė dreba. Svečiai įgėrę, susikišę užstalyje kvarkia, dainuoja, o Kovalis vienas šaukia:

—Oha! Oha! veselia,

Jaučio, koja—večeria!

Oha! Oha!—atsiliepia iš aslos šokėjai. Dabar tikrai veselninkai trenkia, užia.

Po valandos svečiai sodiškiei apnyko, išsirinko namo. Piemenys vaikai nuo pečiaus nuslankiojo. Tolimesnės bobos lindo į kamaras, į kerčias prasnausti. Triboje prasiretino, liko maž vieni šokėjai ir muzikantai.

—Gana, gana jums bešėliotis—įėjęs šeimininkas tarė.—Muzikantai, eikit užsikąsti, paskui pailsėti. Be pertrukio begriezdami ir dvasią išvarysūt šokėjams.

—Musų dvasia ne kojose—juokiasi šokėjai.—Dvasia tvirta—nepasiduos išvartyti.

—Tiek berasis ir jums besikratant, bet muzikantų pirštai jau be nagų ir pilvai tušti sykiu su muzikomis kaukia...

Muzikantai užkviesti susisėdo prie stalo, nors aplaistyto ir aprupinto, bet dar gausiai ir valgiais apkrauto.

Slinko arčiau kai kurie šokėjai, prisistatė ir Kostantas Marele vedinas. Visi valgė, gėrė; juokaudami; kits kitam pylė, raginosi.

Labiau Šimulį Kostantas prižiūrėjo, kaip savo pavaduotoją. Pylė jam degtinę, alų, mėsą, pyrago krovė, užkandos, tikėdamas, kad pasistiprinęs dar trunkiau šokius užves. Paploninęs liežuvėlį gyrė, prisikalbinėjo...

Šeimininkas pristatė daugiau alaus ir užkandos iš po pečiaus, kaip patsai juokėsi.

Taip jaunuomenė pakaitais šoko ir prie stalo ilsėjosi iki pat aušros. Kostantas, prie Marelės prikibęs, lygu smala prie tekinio. Kiek jis jai neprišnekėjo, kiek neprisimeilino! Kaip ji jam galvą suplėšiusi, širdį sudraskiusi... Saulei, žvaigždėms prilygino, akis dangaus žaibams, balselį,—aniolų triuboms!... Tokių žodžių ir palyginimų

išgirdo Marelė, kokių savo amžyje nebuvo girdėjusi. Niekas nemokėjo taip kalbėti, nė meilintis. Marė laiminga, net ant širdies saldu. Klausydamos saldžių žodelių, mano sau: "Kaip jis moka mylėti? Tokį anė palyginti prie to kutvailos Tautkaus!... Tokį tai mylėti, mylėti! ir šokti tik

su juomi—prisiglaudus sukties, sukties, į padangas nulėkti!..."

Kitos pamergės ir svotai prieš aušrą ėmė po kerčias snausti, o Marė anė ištolo nenori miego.
(Da ne viskas).

Žemaitė.

KĄ MOTERIS IŠMANO APIE KARĄ

"Nugi nieko"—atsiliepia vienas, kitas. Trečias priduria: "Ar joms reikia eiti į karą muštis, ar ką?" Kitas dar atsidusėjęs pasako: "Matai, kaip moterims geriau ant svieto gyventi—nė į "vaiską" neima. Joms tik ir gyvent ant svieto be baimės, be rūpesčio". Vėl kitas pataiso: "O kam jas ims? Pamatytų jos ugnį ir bėgtų tolyn, išgirstų šuvių trenksmą,—numirtų ant vietos iš baimės."

Taip tai kalbėjo susiėjęs burys vyrų. Nagi ir patariant jiems, turbūt, moterų ir nepriima kariauti.

Taip, ji tokia netikus, kad net nepriima jos ginti "tėvynės", kariauti už vėliavą, užmušti kitų motinų sunus ir gal pačiai likti užmušta—už "tėvynę".

"Ką moteris išmano apie karą?"—Tai buvo klausimas, kurį pasiėmė sau tema dr. O. Howard Shaw savo prakalboje, kuri buvo savo laiku Amsterdame, N. Y., prie 10,000 publikos.

Vienas priešas moterų progreso jai šiaip kalbėjo bei išmėtinėjo: "Moteris nori balsavimo teisių—likti piliete. Ką ji išmano apie karą? Ar ji pavojaus metu eitų ginti tėvynę? Ar ji gali būti gera pilietė, jeigu ji nekariauja, nekovoja už savo krašto vardą? Ar ji būtų tokia patriotė, kad del savo tėvynės mirtų, kaip kad mes vyrai darome? Jei ne, tai kam tos politikos teisės jai reikalingos?"

Į tai atsako dr. Howard Shaw: "Tai tiesa, mes neitumėm kariauti ir niekad eiti nemanom—žmones žudyti už ryzo šmotelį ir mirti del jo, kaip jūs kad darote, niekad nesutiktume. Mes šiam pasaulij turime kiek galint daugiau žmonijai tarnauti, o ne varginti ją po priedanga vėliavos. Mes branginam savo motinų vargą, kurį padėjo, kol mums išaugino. Mes netikim į karą todėl, kad gyvastį branginam daugiau, kaip viską ant šio pasaulio. Jeigu randasi nesupratimai tarpe šalių, tai reikia ieškoti kitokio budo jiems prašalinti. Nejaugi pigiausias ir parankiausias yra budas,

tai žmogaus gyvastis žudyti? Sykį, važiuojant traukiniu, priešais mane sėdėjo vienas žmogus, laikydamas laikraštį rankose, kuriame didelėmis raidėmis buvo išspausdinta, kad 50,000 kareivių žuvę karo lauke. Man gaila pasidarė. Suėmė mano krutinę kokia tai panieka. Pamišlyti tik reikia: tokis milžiniškas skaičius jaunų, sveikų vyrų, kurie dar neseniai buvo pilni energijos, naudingi žmonijai; iš namų išvažiavo atsisveikindami su savo giminėmis, broliais, seserimis ir tėveliais, tikėdamiesi, kad grįš kada-nors atgal, vėl pasimatyti, su savais, drauge džiaugsis, valgys ir kalbės. Bet, dabar jų kunais laukai iškloti, toli nuo mylimų mirė vieni, šaukdami pagalbos; prašėsi nors vandenio, kad paduotų. Taip skausmais sujungti atsikvėpia paskutinį kartą del "brangios tėvynės", del "vėliavos"—dabar guli visų užmiršti".

"Apie sunus kalbėjau—dabar atsimint reikia apie motinas, jų padėjimą. Aš matau (nės mano profesija, kaipo daktarės, leidžia man matyti) silpną moteriškę gulint, kovojant su mirtim. Šale jos guli mažas kudikėlis, jos kančių ir gyvenimo vilties priežastis. Neuzilgo sustiprėjus, paima ji pati tą darbą, tai yra auklėti kudikėlį, dieną iš dienos vien del jo dirbti, dirbti, ir darbo galo nėra. Suserga kudikis — naktimis laiką praleidžia supdama, liuliudama ir taip tęsiasi diena iš dienos, metai iš metų. Užauga sveikas, gražus, išmintingas. Žiurėdama į jį, mato džiaugiasi, turi viltį, kad jis ją senatvėję prižiūrės, nuramins, maisto duos ir jos neapleis. Pažiūrėjus į savo rankas nudirbtas, nuvargintas del sunaus išauginimo, ji nesigaili to triuso, vargo ir išaikvotos sveikatos. Bet štai kas nepaprasto atsitinka,—pasklysta gandas, kad karas bus. Kas ten susikivirčiojo, susipėšė. "Reikia atkeršyti!" Kiti šaukia: "užmuškim priešą už "tėvynę, už vėliavą"! Prie ginklo visi! Kurie nesigriebs už ginklo, bus priversti tai daryti"... Ateina ir tos moteries sunų vesti. Motina protestuoja, bet... lieka pastumta į šalį. Neturi teisės ant savo sunaus! Ir, atėmę nuo jos, veža

ji į karo lauką, kur už kelių minučių krinta negyvas. Tiek metų auklėjus, gyvenus dėl jo, nyksta viltis, svajonės ir sena močiutė kartu”.

Įsivaizdinkim sau daugelį karo vietų, kur iš kaimų moteris su kudikiais bėga į nežinomą kraštą, kur be bado, šalčio ir mirties daugiau niekas neužtikrinta. Įsivaizdinkim sau moterų širdies skausmą, kada kudikis verkia, prašo valgyti. Bet kur rasi maisto? Nėra! Kur rasi nuo šalčio pasislėpt vietą? Tais klausimais dabar pabėgėlės moteris susirupinusi, bet atsakymo neranda. Turi kęsti su kudikiais šaltį, badą ir skurdą, o daugelis da turi kęsti pažeminimą ir nuo tų pačių kareivių.

Ona Čepaičiūtė.

Redakcijos prieraišas. Be abejonės, moteries motinos širdis labiau gali jausti karo baurumą ir jo baismą. Vienok dr. Howard Shaw labai vienpusiai nušvietė šitą dalyką: ji neparodė, kad ir moteris moteriai nelygu, kaip ir vyras vyrui. Mes matome tarp turtingųjų, viešpataujančių kle-

sų, moterų tokių jau militarizmo garbintojų ir karų kurstytojų, kaip ir tarp vyrų. Mes matome, kad jos paturi tas pačias plėšriąsias buržuazijos partijas. Jos žino, kad joms ir jų vyrams negresia karo pavojus. Tankiai da daugiau pelnų duoda, da didesnių smagurių atneša, daugiau “įvairumo” joms suteikia, nuyaro tuščio gyvenimo nuobodulį. O kad darbininkų motinų sunęs savo kraują lieja, kad tos nelaimingosios be prieglaudodos lieka, kad badu turi dvėsti, tai mūsų ponioms neskauda. Užtat tik darbininkės moters-motinos visa širdžia prieš dabartines skerdynes eina ir turi eiti, nes tos skerdynės nieko gero mums neduoda, o tik da didesnę vargų našta, da baisesnių sopulių. Vidutinio sluogsnio moters—tai pereinamas sluogsnis, kaip ir tarp vyrų. Žodžiu, ir tarp moterų nėra reikalų vienodumo, kaip ir tarp vyrų; ir tarp jų yra įvairūs supratimai, įvairūs jausmai, įvairios pažiūros į karą, nes ir tarp moterų yra įvairios klesos.

Pavydas, išdidumas ir neapykanta

Kaip daug da ir pas mūsų pažangesnes sesutes likę tuštybės! Kaip, da daugelį jų kanšina senovės liekanos! Pavydas, išdidumas ir neapykanta, tai bene tik bus kaip ir kokia kiniška siena, kuri nedaleidžia mūsų sesutėms arčiau viena kitą pažinti ir savo mintimis pasidalinti, vienybėn susirišti. Musų sesutės, rasit, daug greičiau susprastų, kaip daug paspirties jų kovoj už šviesesnę ateitį gali suteikti joms vienybė, jeigu tik jos paliuosuotų savo smegenis nuo pavydo, išdidumo ir neapykantos tinklų.

Štai, va, keletas pavykslų.

Leiskime, jeigu viena ar kita sesutės, vietoj varginus savo smegenis įkirių pavydu, duotų joms sveiko peno, vadinasi, siektų prie šviesos,—juk, be abejo, ji daug greičiau pasiliuosuotų iš tų retėžių, kuriuose šiandien vaitoja. Arba vėl, jeigu, vietoj didžiauvusis, vietoj, praeinant pro savo sesutę (moterį ar merginą) galvą augštyn kėlus, nosį rietus, ir sakius: “tai kas gi ji man!... ką aš jos paisau!... praščiokė!”—jeigu, vietoj to, išmintingiau, maloniau susitikty ir sumaniai pasikalbėtų apie savo svarbiausius reikalus, kitokie vaisiai būtų. Pasikalbėjus, pasitarus, rasi, jau būtų galima ką-nors ir didesnio, prakilnesnio pradėti. Juk dvi—tai ne viena. O prie dviejų dar dvi ir, sakysiu, dar kokios dvi, trys, tai, matote,

jau ir septynios. Jau, ir kuopelė būtų galima sutverti. Ir jau galima būtų šis-tas nuveikti.

Manding, tai visai lengvutėlis trusas, tai, tarytum, tik pasisvečiavimas—susieiti bent kelioms moterims-merginoms ir pasitarti apie svarbiausius gyvenimo reikalus. Taip išrodo, tačiau praktikoje ne taip yra. Štai vos tik spėja viena ar kita sesutė bent mažutėlį visuomenės darbą atlikti, o jau, klausyk, pašaliais kitos sesutės ir bešneka: “tai... pasirodyti nori.. šitokia... garbės trokšta... Ji, matai, padarys čia ką...” O jeigu pavyksta vienai ar kitai, žinoma, daugiau pasidarbavus net M. P. S. kuopelę sutverti, tai daug atrasi tokių pavyduolių, kurios vien dėl to neprisideda prie kuopelės, kad, mat, ne jos, bet kitos tą kuopelę sutvėrė! Ir taip kudikiškai elgiasi net tos, kurios jau gerai žino, kad reikia prie kuopelės priklausyti ir išganingą darbą varyti pirmyn. Bet, sirgdamos pavydo liga, negana, kad pačios nieko naudingo netveria, bet dar, kaip matome, ir kitoms stengiasi kenkti bei jų darbą ardyti.

Nei kiek geriau nesielgia tos, kurios yra išdidžios, kaip paprastai sakoma, mandrios. Su šiomis sesutėmis net susikalbėti bėda. Jos, tarsi, padangėmis skraido: joms viskas perprasta, peržema... Pasiulyk joms laikraštį ar knygutę—“a-a-a, aš jau žinau, kas toj gazietoj rašoma”—

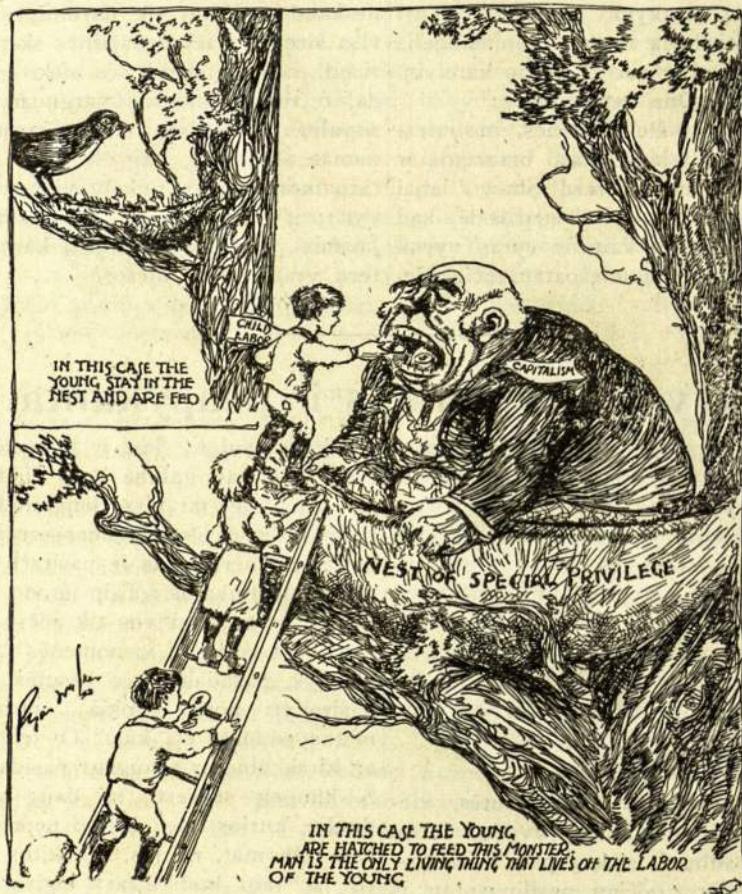
MOTERŲ BALSAS

74

atšaus tau. Pakalbink prie draugijos—“tai... čia man šokis daiktas ta jūsų draugija”—bumbtels. Žodžiu, nei skaityti, anei draugijoms priklausyti nenori, anei mokyties nenori, tačiau mano, kad žino daugiau ir už tas, kurios skaito, kurios draugijoms priklauso ir kurios mokinasi. Taip pakalmai manydamos, be abejonės, didžiuojasi.

Pagaliaus, dar noriu vieną mūsų sesučių ydą parodyti. Tai bus neapykanta. Daug moterų-mer-

čių dėl šių ydų perdaug kaltinti negalima. Kaltėsnis jų nežinojimas, negu jos pačios. Delto, mes, brangiosios sesutės, kurios jau daugiau apie savo reikalus nusimanom, privalome savo žiniomis pasidalinti su mažiau žinančiomis mūsų sesutėmis. Tiesa, sunku su pavyduolėmis ir mandruolėmis susirokuoti, vienok mes turime kaip nors prie jų prieiti. Tolydzio mes privalome kalbinti jas prie Lietuvos Moterų Progresyvio Susi-

ginų, ypačiai pavyduolės ir mandruolės, ne liuosos yra nuo neapykantos. Jos labai neapkenčia daugiau už jas dirbančias sesutes. Kad įmanytų, tai, veikiausia, kažiką nepatinkamoms sesutėms padarytų. Kurios-ne-kurios taip yra neapykantai atsidavę, kad negali priklausyti net prie naudingiausios draugijos, sakysime, L. M. P. S.: mat, neapkenčia vienos ar kitos, ten jau priklausančios draugės.

Tačiau, ar šiaip ar taip sakant, mūsų sesu-

vienijimo.. Kiekvienai progai pasitaikius, turime stengtis, idant įsiulinius joms “Moterų Balsą”. O šitoksai mūsų pasišventimas nenueis veltui. Pamažu mes išbudysime savo sesutes, pakelsime iš taip ilgo miego jų dvasią; atidarysime joms akis, —o tuomet jos pamatys ir supras, kad reikia visoms susispiesti milžiniškan buryn, kad reikia, išminčia ir vienybe apsiginklavus, kovoti dėl savo teisių ir darbininkų klesos geresnės ateities...

Ona Šeštokienė.

APŽVALGA

VAIKŲ GIMDYMO SIAURINIMAS.

Draugiškam rusų darbininkų dienraštyje "Novi Mir" sausio 31 d. skaitome:

"Tokioj šaly, kur prostitucija žydi, kur kasdien teismuose kaneveikia "vedimo šventumą", kur kasdien teismo nusprendimu turi duoti "atlyginimą" už neišpildymą "žadėjimo vesti",—tokioj šaly reikia pusėtinai veidmainiavimo ir begėdiškumo turėti, kad kalbėjus apie lyties dorą ir doros įstatymus. O tuo tarpu Jungtinėse Amerikos Valstijose ne tik kalba apie tuos įstatymus, o ir teisia už jų nepildymą.

"Ethel Byrne jau atlieka savo pabaudą, o jos sesuo M. Sanger, jei ne šiandien, tai ryt taip pat bus nuteista ir įgrusta į kalėjimą.

Kame gi tų moterų kaltė? Jos, matote, aiškina moterims darbininkėms, kaip prašalint pastojimą ir vaiko gimdymą. Bet tas jų darbas prieštarauja įstatymui, o policija laiko jį nedoru ir nesutaikomu su "bažnyčios mokslu". Persekiojimai ir prievarta, kuri ištinka vaikų gimdymo "kontrolės" šalininkes, turi iššaukti griežčiausią protestą iš darbininkų pusės.

Žinoma, butų bloga, jei vaikų gimdymas sustotų arba žymiai sumazėtų. Butų bloga, jei dargi jis sustotų vienu punktu. Bet baudžiosios laikų įstatymai ir policijos saualė negali prašalint žmonių giminės mažėjimo ir jos išsigimimo. Ir jei jau kalbėti apie dorą, tai nieko nedoresnio nėra, kaip įstatymų spēka versti vaikus gimdyti.

"Žinoma, vaikų gimdymo susiaurinimas negali pagerint visos darbininkų klesos padėjimo arba bent jos žymios dalies. Bet jis siulo beturtei moteriai viltį, kad išgelbėsias ją nuo da didesnio vargo ir nuo da didesnio spēkų aikvojimo.

"Kad moterų minios neatsisakytų nuo motinybės, reikia tik prašalint tos biaurios darbo ir gyvenimo sąlygos dabartinėj visuomenėj. Reikia iškovoti socializmas, kuris atneš žmonijos pagėdajamą išliuosavimą ir suteiks, pagalios, sąlygas laisvam žmonijos giminės pėtojimuisi".

KOVA DEL MOTINYBĖS TEISĖS.

Žinoma darbininkų veikėja d. A. Kollontai rašo "Novi Mir" sausio 27 d., kad tas persekiojimas vaikų gimdymo kontrolės yra tvirtai surištas su imperialistine politika viešpataujančių klesų. "Imperializmo politika surištoji su neišvengiamais

naikinamais karais, o karas reikalauja "kanuolių mėsos". Drg. Kollontai sako, kad dabar da labiau kišis ne tik Amerikos, bet ir Europos valstybės į asmenį darbininkų ir darbininkų gyvenimą ir šauks apie "motinybės šventumą". Ir išleisti tuo tikslu įstatymai ypatingai bus nukreipti prieš beturtes moteris. Turtingosios lengvai išsilenks jų. Delto, ji sako, kova prieš įstatymus, persekiojančius vaikų gimdymo kontrolę, turi pasidaryti dalia darbininkų klesos kovos prieš imperializmo politiką. "Bet to vieno maža. Darbininkės ir darbininkai turi reikalauti teisės ne tik mažint savo šeimynos skaičių, bet ir teisės nevaržyti, nesiaurinti to skaičiaus tik del išlaukinių, materialų kliučių. Moters darbininkės turi reikalauti nuo valstybės—motinybės teisės", tai yra tokių sąlygų, kurios leistų joms daugiau vaikų gimdyti. Jei bus labiau apsaugotas moterų ir vaikų darbas, jei nebus neščios taip išnaudojamos ir metamos be jokios prieglaudos į gatvę, jei jos bus tikrai aprupintos gimdymo metu ir paskui auginant kūdikį, jei tie vaikai nebebus jai bąsi našta, tada ji neatsisakys jų turėti. Ir delto turi kovot darbininkų klesa del platauš motinybės ir vaikų apsaugojimo ir aprupinimo valstybės lėšomis.

IŠ ŠKOTIJOS MOT. DARB. DR. SUVAŽIAVIMO NUTARIMŲ.

Antrojo jos suvažiavimo nutarta tarp kita ko stengtis, kiek galint, platint "Mot. Balsą". Kuopoms pavesta nutarti, ar paimti jį savo organu ir ar didint narių mokesčius, kad visos narės galėtų gauti "Moterų Balsą". Manome, kad jį galima butų duoti Škotijos draugijai pigesne kaina, jei į vieną vietą daugiau butų galima siųsti.

Nutarta tartis su L. M. P. S. del išleidimo knygelės "Šeimyna praesity, dabar ir ateity". Norėtų, kad L. M. P. S. dviem trečdaliais pinigų prisidėtų ir du trečdaliu knygų gautų. Tik tuomet geriau butų jį spauzdint Amerikoje.

KUNIGO KEIKSMAI.

Yra jau ir tokių kunigėlių, kurie per pamokslus keikia "Mot. Balsą". Štai Minersvillės kun. Dumčius sušilęs, sumuręs šaukia, kad moters neskaitytų "Mot. Balso", neužsirašinėtų jo, nes iš tų, kurios skaito, jau nebusią gaspadinės. Moteris, kurios ėjo užrašinėdamos "Mot. Balsą", išvadinu nedorėlėmis. Delko? Turbut, delto, kad iš "Mot. Balso" jis biznio sau nemato, kad "M. B." stengiasi atidaryti darbin. akis ir padėt pasiliuosuot nuo visokių savo išnaudotojų.

KARO "ŽIEDAI".

Bielskis, aprašydamas savo kelionę Lietuvon, rašo:

"Kiek merginos nukentėjo nuo kareivių, tai jau baisu ir prisiminti. Griebės nabagės visokių priemonių, kad tik apsisaugojus nuo tų brutalių. Persirengdavo senutės drapanomis, tepdavo kuną anglimis, pagaliaus, net degindavo savo veidus, kad tokiu budu pagadinus savo dailumą, ir šimtų kitokių būdų griebtasi, kad apsisaugojus nuo žvėriškų kareivių".

Karas ne tik išžudė ir koliekomis padarė milijonus žmonių. Jis taip-pat išnešiojo užsikrečiamų lyties ligų nuodus. Visuose kraštuose daktarai rašo, kad baisiai užaugo lyties ligos. Vienas Vienos daktaras rašo, kad sergančių jomis darbininkų (iki 20 metų) skaičius du kartu užaugęs.

KARAS IR MOTERS.

Yra tokių moterų, kurios sako, kad visos moters-motinos esančios priešingos karams. Joms reikėtų parodyt Londone savanorių moterų kareivių burius, arba karingųjų buržuazinių sufragisčių patriotines demonstracijas, arba jų agitaciją, kad savanoriai stotų į kariuomenę. Ne pro šalį būtų atsiminus ir social-patriočių balsus, pavyzdžiui, tokių, kaip Vokietijos Lily Braun: "Ir mes (moters) reikalaujame sau priverstino ėmimo į kariuomenę!" Ir taip kalba motina!

Kad daugiau vyrų būtų galima mobilizuot ir nugrust į karą, buržuazinės sufragistės ir Anglijoje, ir Vokietijoje, ir kitur viską daro, kad moters užimtų vyrų vietas fabrikuose. Vadinasi, kaip ir tarp vyrų, tarp moterų yra įvairių paziūrų į karą.

Malonu pranešti, kad mūsų draugės jau stoko kovon prieš brangumą. Be Chicagos ir kitų vietų, Philadelphijos L. M. P. S. 11 kuopa sutaisė sausio 21 d. tarptautinį protesto mitingą, kuriame dalyvavo apie 800 žmonių.

Daugelis moterų ir merginų darbininkų dalyvauja siuvėjų streikuose, tik gaila, kad neparašo apie juos. Vis daugiau jų stoja į unijas—tai labai geras ženklas.

Amerikos šarvuočius "New York" yra vienas tvirčiausių karo laivų. Jis turi 10 kanolių po 14 colių ir keturias tribas torpedoms mesti. Lėšuoja suviršum 15 milijonų dolerių. Už tą sumą pinigų būtų galima nupirkti 3 šimtus milijonų bandų duonos, kuriomis būtų galima išmaitinti visi Jungtinių Valstijų gyventojai per savaitę laiko. Tai tik vienas šarvuočius, o kiek tokių yra! Ir tokis milžiniškas kapitalas yra kraujamas ir laikomas vien tik tam, kad paliepus kapitalo dievičiuo būtų gailma tuos pačius darbininkus žudyti.

PIPIRAI

"Lietuvai" nepatiko "Moterų Balsas". Velina jam numirti... Na jau, na jau—"Lietuva", nemislyk, kad "Mot. Balsas" taip jau labai bijosi giltinės, kaip tuli Chicagos tautiniai dienraščiai ir bankai.

Jeigu moteris nori žinoti tik apie pečių ir puodus... kunigėlį ir bažnytėlę... dangų ir peklą... tėvynės meilę ir... ir...—teskaito "Moterų Dirvą". Jeigu moteris darbininkės nori žinoti apie savo buvį pagerinimą, apie įgijimą lygių teisių su vyrais politikoje, apie paliuosavimą savo šeimynų iš skurdo ir tamsybės nagų,—lai skaito "Moterų Balaš".

"Tėvynės" redaktorius, beskaitydamas Šliuپیūtės nuopelnus, viso labo surado tai, kad ta "panaitė" dalyvavo viename laikraštinių suvažiavime. Ar nors žodį pasakė ten, nėra žinios.

Vaje, vaje—misliju sau viena: tokios didelės veikėjos aš visai nė nežinojau! Sarmata. Ale kad ir tie laikraščiai, po paibelų, visai nieko nerašė apie tą panelę pirmiaus.

Gal nebuvo kas rašyti? Taip. Suprantu dabar.

Ak, vargas toms mūsų mergelėms, kurios pradeda su kunigėliais romansuoti ir, antgalo, net jų parapijonus "doroš" mokyti!..

Biržietė.

KORESPONDENCIJOS

BROOKLYN, N. Y.

Marškininių streikas.

Sausio 10 d. prasidėjo marškininių streikas. Viskas ėjo gerai per 2 savaites. Per tą laiką daugelis bosų padarė sutartį su darbininkais, ir darbininkai pilnai laimėjo.

Bet štai trečią savaitę, kuomet aš sirgau, atsirado "agitatorė", kuri pradėjo sakyti merginoms: "Jūs klausotės, ką Budveičiūtė sako! Jai moka, tai gali ir kalbėti. O jūs eikit dirbt, nebuikit durnos". Minėtai merginai pasisėkė, ir merginos nuėjo streiklaužiant į "Bob ir Baskin" dirbtuvę. Bet vargšės apsigavo: bosas prižadėjo joms pakelti algą vienu doleriu į savaitę, bet kaip sugrįžo ir pareikalavo, tai atkirto: "Jeigu norit, dirbkit, jeigu ne, tai eikit! Aš jums duodu tik 50c". Ir tai da klausimas, ar gaus. Tai aišku, ką draugės laimėjo. Dargi bosai, susitvėrę kontraktorių draugiją (association), buvo reikalavimą pastatę iš unijos. Minima draugija norėjo taikintis su darbininkais, bet darbininkai pasakė, kad jie nenori pripažinti jokių bosų draugijų. Del tos priežasties dar yra 20 streiklaužių dirbtuvių.

Šįmet stipri kova eina prieš Berkowitz dirbtuvę, bet dar nežinia, kaip pasisėks iškovoti, delto kad ir ten randasi daugelis streiklaužių. Manoma, kad maža liks neorganizuotų dirbti. Jeigu tik darbininkai laikysis, yra vilties, kad laimės ne tik Brooklyn'e, bet ir Philadelphijoje.

O. Budveičiūtė,
marškininių organizatorė.

CHICAGO, ILL.

North West Side buvo pirmos prakalbos Lietuvių Moterų Progresyvio Susiv. 29 kp. sausio 1 d. Kalbėjo p. Jurgelionienė, kuri savo kalboj nurodė, kaip moterims reikalinga šviesa; toms motinoms, kurios augina kudikius, aiškino, kad atkreiptų daugiau atydzios, į kokias mokyklas leisti savo kudikius. Antras kalbėjo T. Dundulis. Jis aiškiai nurodė reikalingumą moterims organizacijos ir ragino rašytis į 29 kp. L. M. P. S. A. Įsirašė keturios narės.

Lietuvių Dailės Mylėtojai paskambino ant mandolinų, p. Viščiulietė gražiai paskambino pianu, J. Jankauskas padainavo solo, p. Mertinaičiūtė akompanavo, panelės Jašinskiūtės padainavo duetą, Vitarčiūtė ir Petraičiūtė padeklamavo. Vis-

kas atlikta puikiai. Aukų surinkta \$8.22 padėgimui lėšų. Prakalbų gale priimta rezoliucija prieš maisto brangumą.

O. T.

ELIZABETH, N. J.

Kunigas priešinas pašalpos skyriui.

Keli metai jau čia gyvuoja šv. Rožančiaus Moterų draugija, kuri be bažnytinių reikalų rūpindavosi ir pomirtinę pašalpa: išmoka numirus jos narėms po 50 dol. Pastaruoju laiku toje draugijoje kyla sumanymas, kad įvedus ir pašalpinį skyrių ligoje. Pinigų yra ir įvedus galima pilnai palaikyti tokį skyrių.

Sumanymo reikalingumas aiškus visoms, bet... kunigas jo nenori ir suka moterėlėms galvas; o jos da nemoka be kunigo pagelbos savo reikalų vesti. Tokiu budu lieka neįvestas pašalpos skyrius ligoje.

Kodel taip yra? ir kokia kunigui nauda iš to? Man rodos, štai kokia: pomirtinė pašalpa niekam kitam ir nepasilieka, kaip tik kunigui už palaidojimą, todėl tam kunigas (ir visi kunigai) nėra priešingas. O kad pinigų draugijoje yra, tai randasi visokių sumanymų "dievu ant garbės": tai mišias užperka, tai karuną nuperka, tai bažnyčioj gražų langą įdeda ir daugybė kitų. O iš to visko ir turi kunigas naudos, o ne tos draugijos narės.

Apie pora metų atgal buvo "Laisvėje" rašyta, kad kunigas pasiskolinęs net \$600 nuo draugijos, bet ar sugrąžino? Mat kam pinigai yra reikalingi, o ne pašalpai nuvargusioms darbininkėms ligos laiku!

Patariu, kas jums yra naudinga, tą ir vykdyti, o nesiduokite kitiems išnaudoti.

Paš-Puikiūtė.

EASTON, PA.

Prakalbos.

Sausio 13 d. ir 14 d. buvo prakalbos. Parengė L. M. P. S. A. 14 kuopa bendromis spėkomis su LSS. 42 kuopa. Kalbėtojas buvo iš Philadelphijos d. V. Kapsukas. Subatos vakare kalbėjo apie karo pasekmes, militarizmo augimą Amerikoje ir ką tai neša darbininkų klesai, apie tautų "liuosavimą", Lietuvos "nepriklausomybę"... Nedėlioj po piet kalbėjo tema: kodel moteris yra statomos žemiaus vyro? Toliau aiškino L. M. P. S. A. naudingumą ir jos uždavinius. Buvo duodami klausimai. Kalbėtojas atsakinėjo labai aiškiai. Publika buvo patenkinta.

Po prakalbų prisirašė keturios narės prie L.

M. P. S. A. 14 kuopos, dar kelios prižadėjo ateiti į susirinkimą ir prisirašyti. Buvo renkama "Moterų Balso" prenumerata ir pardavinėjama "Kudikių Priežiūra". Geistina, kad L. M. P. S. A. 14 kuopa parengtų tankiau prakalbų.

Vargdienė.

MONTELLO, MASS.

L. M. P. S. 22 kp. veikimas.

Montellos moteris ir merginos gana vikriai rūpinas savais reikalais. L. M. P. S. 22 kp. su rengė vienas prakalbas ir puikų "rožinį balių", kuris buvo gruodžio 30 d. Baliaus pasekmės labai geros: gryno pelno liko \$37.58c. Pinigai bus su naudoti švietimo reikalams. Susitvėrus L. M. P.

S. kuopai labai silpnai gyvavome, bet ačiū mūsų vakarų rėmimui iš socialistų ir kitų šviesesniųjų žmonių pusės dabar pakilom. Jie remia, kiek galėdami, mūsų judėjimą, stengiasi buti artimais mūsų draugais, ir už tai 22 kp. vardu tariu nuoširdžiai ačiū visiems.

22 kp. sekantiems metams viršininės: organizatorė B. Bubliskienė, 22 Broad St.; susiėsimų sekretorė T. Žizienė, 9 Ames St., finansų sekr. S. Raimutaitė, 176 Ames St.; išdininkė A. Stripinienė, 195 Ames St. Taip-pat išrinkta literatūros komisija, į kurią įeina K. Čereškienė, M. Pundienė, M. Spudvilaitė.

Montellos Laisvamanė.

ŠEIMYNINKIU SKYRIUS

OBUOLIŲ PYRAGAS.

Paimk 2 puoduku miltų, 1 šaukštuką druskos, 3 šauktukus kepamo pauderio, 3 šaukštus sutirpinto sviesto, obuolių ir pauderinio cukraus. Sumaišyk ir persijok kokių dusek miltus, kepamą pauderį ir druską. Persirk kiaušinius, suplak gerai-trynį ir sumaišyk su persijotais miltais, pridėk sutirpintą sviestą ir pieną. Paskui įpilk suplaktą kiaušinių baltymą ir įdėk tešlą apie ½ colio storio į sviestuotą blekę. Nuplauk, nulupk ir supiaustyk į šmotukus obuolius, sudėk per dvi eiles storio ant tos tešlos, užpilk gerai cukraus (pauderio) ir kepk karštam pečiuje per pusę valandos. Kaip iškeps užpilk obuolių sosu.

BULVIŲ PYRAGAIČIAI.

Sutrink gerai apie ¾ svaro šaltų virtų bulvių. Pridėk ¼ svaro miltų ir vieną unciją cukraus. Gerai viską suminkyk, įpylus tiek pieno, kiek reikia, kad padarius vidutinio kietumo tešlą. Paskui iškočiok ant gerai miltuotos lentos ir supiaustyk į mažus apvalus šmotukus (vyno stikliuku). Sudėk ant gerai įstaukuotos blekės ir kepk pečiuj, kol paliks gerai geltoni.

VARŠKĖS PAJUS.

Paimk 1 pilną puoduką varškės, ½ puoduko cukraus, 4 šaukštus sutarpinto sviesto, 3 kiaušinius, 1 limoną (skystimą), 1 arbatinį šaukštuką druskos. Sumaišyk varškę, cukrų ir druską. Paskui pridėk sutarpintą sviestą, gerai suplaktus kiaušinius ir išsunktą limono skystimą. Gerai

viską sumaišyk. Tuomet dėk ant blekės nuo pirmiau prirengtą tešlą ir pridėk šią sumaišytą varškės košę. Kepk vidutinėj šilumoje apie 20 minutų. Valgant pajų galima pridėti smetonos.

B. Kaunietė.

KEPTA JAUTIENA.

Paimk 1½ sv. jautienos mėsos be kaulų, supiaustyk apie ½ colio storumo pailgais šmotukais. Ant kiekvieno šmoto mėsos uždėk po šaukštą mišinio, padaryto iš 1 puoduko tarkuotos duonos, šaukšto smulkiai sukapotų petruškų, šaukšto iškeptų cibulių, druskos ir pipirų. Uždėk ant dugno blėtos 1 šaukštą sviesto ir puoduką karšto vandens. Sudėjus mėsą ir viską sutaisius reikia kept karštam pečiuj apie ¾ valandos ir kepat kas 15 minutų palaistyt tuo pačiu vandeniu.

SMEGENŲ KEPIMAS.

Paimk svarą smegenų, 2 šaukštu sutarkuotos duonos trupinių, cibulį, pipirų ir biskį kapotų petruškų lapų. Išminkius viską, gerai išplak kiaušinių ir, paėmus tešlos gabalėlius, pamirkyk kiaušinyje ir dėk į karštus taukus skauradoje.

Proletarė.

VIRTA AVINČIENA.

Paimk 1 svarą avinčienos, supiaustyk 2 morkas, 4 cibulius, selarų, ½ kiano tameičių ir petruškų; dėk mėsą į verdantį vandenį, cibulius, morkas, petruškas ir tameites virink, kol bus mėsa minkšta.

Maziukė Bobukė.

L. M. P. S. A. REIKALAI

L. M. P. S. A. PILDOMOJO K-TO TARIMAI.

1. Pild. Komiteto sekretorė išrinkta drg. A. Yurevičienė. Balsavo už M. Jukelienė, A. Budveičiūtė ir E. Bekampienė. M. Baltuškienė balsavo už kandidatę E. Bekampienė.

2. Del pakvietimo Centralio Amerikos Lietuvių Komiteto dalyvauti "visuotinam" Am. lietuvių suvažiavime, kuris įvyko 15-16 dd. sausio 1917, Brooklyne aptarimui Lietuvos šelpimo ir kitų reikalų, nutarta nedalyvauti. Motyvai tie patys, ką ir "Kovos" num. 51, 1916 m. Balsavo A. Budveičiūtė, E. Bekampienė, A. Jurevičienė ir M. Baltuškienė. Drg. M. Jukelienė neprisiuntė balsavimo.

3. Pild. Komiteto nutarimu, redaktorės ir administratorės nominacijos blankos bus sulaikytos, iki bus suvažiavimo protokolas priimtas.

4. Pild. Kom. įneša, kad "Moterų Balsas" būtų padidintas nuo 16 iki 24 pusl. Už padidinimą iki 24 pusl. balsavo M. Baltuškienė, E. Bekampienė, A. Budveičiūtė ir A. Jurevičienė. Nuo M. Jukelienės negauta balsavimo.

Kuopų atydziai.

Jeigu bėgyje 45 dienų šitas įnešimas bus parremtas nors vienos kuopos, tuomet bus leidžiamas L. M. P. S. A. referendumui.

Pataisymus ir parėmimus siųskit centro sekretorei.

5. Kadangi L. M. P. S. suvažiavimo protokole yra pasakyta, kad Pild. Komitetas samdytų Redaktorę ir Administratorę, kad suėdijus L. M. P. S. A. išlaidas ir spēkų aikvojimą ir kad da-

lykai nebutų supainioti, jeigu bus priimtas suvažiavimo nutariimas, nutarta, kad Pild. Kom-tas sulaikytų Redaktorės ir Administratorės nominacijos blankas. Balsavo už: E. Bekampienė, A. Budveičiūtė ir A. Jurevičienė. M. Baltuškienė balsavo prieš, pasiremndama L. M. P. S. A. konstitucija, kur sakoma, kad visos viršininkės yra renkamos referendumo ir L. M. P. S. A. suvažiavimo protokolu, tilpusiu "Laisvėj". Jukelienė neprisiuntė balsavimo.

Liglaikinė Pild. Kom. sekr. **A. Jurevičienė.**
L. M. P. S. A. Centro sekr. **M. Undžienė.**

Visoms kuopoms ir pavienėms kuopoms yra išsiuntinėtas L. M. P. S. A. pirmo suvažiavimo protokolas balsavimui. Protokolas turi but sugražintas ne vėliau 5 d. kovo (March) 1917. Blankas grąžinkit centro sekretorei.

"Moterų Balsas" gal greitu laiku jau bus padidintas iki 24 pusl. Ateityje bus galima dar padidinti. Tuomet jis turiningesnis galės pasidaryt; visus suvažiavimo skyrius galėsime įvest, daugiau paveikslų. Bet tai, žinoma, daugiausia nuo Jusų, Draugės, priklausu, kaip Jūs pasidarbuosite.

Į pavienių numerių pardavinėjimą reikėtų daugiausiai atydzios atkreipti. Dabar ne visos kuopos tuomi rupinasi. Arba užsakymus priduo da po ekspedijios. Tuomet krasa daug lėsuoja

Visų aukotojų, kurie aukojo "Moterų Balso" fondui vardai tilps kitame "Moterų Balso" numeryje.

K. Baltrunytė,
"Mot. Balso" Administratorė.

PLATINKIT KNYGĄ 'KUDIKIŲ PRIEŽIURA'.

Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor Mrs. K. Petrick. Manager Miss. K. A. Baltrunas. Subscription: \$1.00 a year; six months 55c; single copy 10c. Address: Moterų Balsas, 229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.

Skaitykite "Mot. Balsą". Prenumerata metams \$1, pavienis num. 10c. Adresas: "Mot. Balsas" 229 N. 6th St. Philadelphia, Pa. Raštus siųskit: Mrs. K. Petrikiene, 327 Pearl St, Brooklyn, N. Y.

"LAISVĖ" Darbo Žmonių Laikraštis

Eina du kartu per savaitę.

Kainuoja metams Amerikoje \$2.50, pu-
sei metų \$1.25. Užrubežjy metams \$3.50.

"Laisvėj" telpa daug gerų straipsnių,
apysakų ir eilių.

"Laisvė" paduoda naujausias žinias iš
viso pasaulio.

183 Roebling St., Brooklyn, N. Y.

Skaitykite ir "KOVA" Platinkite

Seniausią ir rimčiausią liet. soc. laikrašt.
"Kova" daug vietos paveda ir moterų darbi-
ninkų reikalams. Ji tvirtai stovi tarptautinio
socializmo pamatais ir aina tiesiu klesų
kovos keliu.

Kaina į visas dalis svieto \$2.00 metams.

Pusei metų \$1.00.

Visuomet adresuokite:

229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.

PIRMA
LIETUVIŠKA

APTIEKA

LAWRENCE IR
APIELINKĖJ

Mediciną Galima Gauti, Kokia Tik Pasaulj Vartojama

**Atkreipkite atydą į šią vaistinyčią, kuri užlaiko viską,
o ypatingai šiuos vaistus**

Gyduolės nuo plaukų slinkimo, sustabdo galvos niežėjimą, išvalo pleiskaną iš galvos, duoda stiprumą plaukams. Gyduolės kaina 50c ir \$1.00. Plaukų stiprintojas 50c ir \$1.00. Shampoo ir plaukų stiprintojas 50c ir \$1.00.

PASIPUOŠIMUI ĮVAIRŲS REIKMENIŠ: Perfumai po 25c, 50c ir tt. Francuzijos perfumai nuo \$1.50 iki \$5.00; pauderiai, miltai ir įvairūs kiti pasipuošimo dalykai.

VARTOKITE LIETUVIŠKAS GYDUOLES:

Puplaiškės dėžukė25c
Bezđai, dėžukė25c
Liepos žiedai, dėžukė25c
Ramunei, dėžukė25c
Čemeryčiai, dėžukė25c
Imbieras, dėžukė25c
Čobrelei, dėžukė25c
Iosuklė, dėžukė25c
Cincibiras, dėžukė25c
Trukžolės, dėžukė25c

Gumbazolė, dėžukė25c
Mėtų, dėžukė25c
Šalavijų, dėžukė25c
Cinamonų, dėžukė25c
Brelukų, dėžukė25c
Kmynų, dėžukė25c
Šafronų, dėžukė25c
Anizių, dėžukė25c
Apynių, dėžukė25c
Kraujo valytojas \$1.00.

ir šimtai įvairių kitokių gydančių žolių galima gauti mūsų Aptiekoje.

(Jatul's) Tab. Tonic Comp. \$1.00, dėl kraujo ir abelno stiprumo (Jatul's) "In Terra" Bitters Tonic \$1.00. Tas B. T. yra stiprintojas sistemos, nuo įvairių skilvio ligų ir skonį duoda prie valgio. Už 12 bonkų \$9.00, už 6 bonkas \$5.00, už vieną \$1.00.

Vienas iš kasdieninių vaistų: Nuo kosulio gyduolė užaugusiems po 25c, 50c ir \$1.00. Vaikams nuo kosulio 25c ir 50c.

Kokių tik Tamstoms reikia gyduolių, rasite pas mus. Adresuokite:

NATIONAL DRUG CO.
144 ELM ST., LAWRENCE, MASS.